

LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRAS

Į S A K Y M A S

**DĖL UGNIAGESIŲ GELBĖTOJŲ PIRMOSIOS MEDICINOS PAGALBOS MOKYMO
PROGRAMOS PATVIRTINIMO IR DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS
APSAUGOS MINISTRAS 2002 M. RUGPJŪČIO 30 D. ĮSAKymo NR. 437 „DĖL
PRIVALOMOJO SVEIKATOS MOKYMO“ PAKEITIMO**

2007 m. balandžio 27 d. Nr. V-302
Vilnius

Įgyvendindamas Valstybinės saugaus eismo automobilių keliais 2005–2010 metų programos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. liepos 8 d. nutarimu Nr. 759 (Žin., 2005, Nr. [84-3117](#)), 8.6.1 priemonę:

1. T v i r t i n u Ugniagesių gelbėtojų pirmosios medicinos pagalbos mokymo programą (pridedama).

2. P a k e i ė i u Privalomojo pirmosios medicinos pagalbos mokymo programų, patvirtintų Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2002 m. rugpjūčio 30 d. įsakymu Nr. 437 „Dėl privalomojo sveikatos mokymo“ (Žin., 2002, Nr. [89-3824](#)), II skyriaus pavadinimą ir jį išdėstau taip:

**„II. MOKYMO PROGRAMA SPECIALIOSIOS PASKIRTIES TARNYBŲ
DARBUOTOJAMS (18 VALANDŲ)“.**

3. P a v e d u ministerijos sekretoriui pagal administruojamą sritį kontroliuoti šio įsakymo vykdymą.

SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRAS

RIMVYDAS TURČINSKAS

UGNIAGESIŲ GELBĖTOJŲ PIRMOSIOS MEDICINOS PAGALBOS MOKYMO PROGRAMA

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Ugniagesių gelbėtojų pirmosios medicinos pagalbos mokymo programa parengta įgyvendinant Valstybinės saugaus eismo automobilių keliais 2005–2010 metų programos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. liepos 8 d. nutarimu Nr. 759 (Žin., 2005, Nr. [84-3117](#)), 8.6.1 priemonę „parengti diferencijuotas pirmosios medicinos pagalbos mokymo programas gelbėjimo tarnybų darbuotojams“.

2. Ši mokymo programa skirta priešgaisrinių gelbėjimo pajėgų darbuotojams. Mokymo programos tikslas – išmokyti ugniagesius gelbėtojus operatyviai ir tinkamai teikti pirmąją medicinos pagalbą nukentėjusiesiems eismo įvykių metu.

3. Programa parengta pagal Aukštesniojo lygio gyvybės palaikymo traumotiesiems metodikos (angl. ATLS – *Advanced trauma life support*) ir Suaugusio žmogaus gaivinimo standarto, patvirtinto sveikatos apsaugos ministro 2003 m. birželio 17 d. įsakymu Nr. V-357 „Dėl gaivinimo standartų patvirtinimo“ (Žin., 2003, Nr. [64-2914](#)), reikalavimus. Numatoma 24 akademinių valandų (viena akademinė valanda lygi 45 min.) mokymosi trukmė. Teoriniam mokymui (paskaitoms) skiriama 14,5 val., praktiniams užsiėmimams (pratyboms) – 9,5 val.

4. Ši pirmosios medicinos pagalbos mokymo programa gali būti dėstoma kartu su mokomąja programa ugniagesio gelbėtojo kvalifikacijai įgyti. Vienoje besimokančiųjų grupėje gali būti iki 25 žmonių, vykdamą praktinį mokymą grupė dalijama į du ar daugiau pogrupių.

5. Asmenims, baigusiems mokymą ir sėkmingai išlaikiusiems baigiamąjį egzaminą, išduodami sveikatos žinių pažymėjimai (pažymėjimo forma patvirtinta sveikatos apsaugos ministro 2000 m. liepos 17 d. įsakymu Nr. 416 „Dėl privalomojo higienos ir pirmosios medicinos pagalbos mokymo tvarkos“ (Žin., 2000, Nr. [66-1996](#), Nr. [86-2645](#)).

6. Asmenys, neišlaikę baigiamojo egzamino, gali jį laikyti iš naujo, bet ne anksčiau kaip po dviejų savaičių.

II. KVALIFIKACINIAI REIKALAVIMAI

7. Ugniagesys gelbėtojas turi žinoti:

- 7.1. Gyvybinių funkcijų sutrikimų vertinimo tvarką (pagal ABC schemą).
- 7.2. Žmogaus gaivinimo metodiką.
- 7.3. Kraujavimo rūšis.
- 7.4. Pirmosios pagalbos teikimo nudegusiam ir nušalusiam asmeniui tvarką.
- 7.5. Pirmosios pagalbos teikimo patyrusiam kaulų lūžius ir sąnarių išnirimus, deformacijas ir suspaudimą asmeniui tvarką.
- 7.6. Pirmosios pagalbos teikimo patyrusiam krūtinės ir pilvo traumą asmeniui tvarką.
- 7.7. Pirmosios pagalbos teikimo patyrusiam galvos ir stuburo traumą asmeniui tvarką.
- 7.8. Pirmosios pagalbos teikimo apsinuodijusiam tvarką.
- 7.9. Saugaus nukentėjusiojo gabenimo būdus.
- 7.10. Trauminio šoko požymius.
- 7.11. Streso požymius.

8. Ugniagesys gelbėtojas turi mokėti ir gebėti:

- 8.1. Įvertinti nukentėjusiojo būklę (pagal ABC schemą).
- 8.2. Atlikti pradinį gaivinimą.

- 8.3. Atlikti imobilizavimą, jei įtariamai kaulų lūžiai.
- 8.4. Paguldyti į stabilų šoninę padėtį.
- 8.5. Sustabdyti kraujavimą.
- 8.6. Suteikti pagalbą nudegusiajam termiškai ar nuo cheminių medžiagų.
- 8.7. Suteikti pagalbą apsinuodijusiajam.
- 8.8. Suteikti pagalbą netekusiajam sąmonės.
- 8.9. Suteikti pagalbą patyrusiajam šoką.
- 8.10. Suteikti pirmąją psichologinę pagalbą.

III. MOKYMO PLANAS

9. Ugniagesių gelbėtojų pirmosios medicinos pagalbos mokymo planas yra šis:

Mokomojo dalyko pavadinimas	Skiriama valandų:		
	iš viso	paskaitoms	pratyboms
1. Klinikinė ir biologinė mirtis, gyvybės požymiai, pradinis gaivinimas	6	3	3
2. Kraujavimas	4	2	2
3. Kaulų lūžiai ir sąnarių išnirimai	6,5	3	3,5
4. Terminiai ir cheminiai nudegimai, nušalimai	2	2	–
5. Apsinuodijimai ir alerginės reakcijos	2,5	2,5	–
6. Stresas	3	2	1
Iš viso:	24	14,5	9,5

IV. MOKOMŲJŲ DALYKŲ PROGRAMOS

10. **Klinikinė ir biologinė mirtis, gyvybės požymiai, pradinis gaivinimas.** Ši programa skirta supažindinti su klinikinės ir biologinės mirties poveikiu žmogaus organams, gyvybės požymių nustatymo metodika, pradinio gaivinimo pagrindais:

Temos pavadinimas	Skiriama valandų:		
	iš viso	paskaitoms	pratyboms
1. Žmogaus anatomijos ir fiziologijos pagrindai: judėjimo – atamos sistema, kraujotakos sistema, kvėpavimo sistema, vidaus organai	0,5	0,5	–
2. Pagrindinės gyvybinės žmogaus funkcijos ir jų vertinimas pagal ABC schemą	0,5	0,5	–
3. Klinikinė ir biologinė mirtis, jos požymiai	0,5	0,5	–
4. Pradinio gaivinimo pagrindai ir technika. Išorinio automatinio defibriliatoriaus panaudojimas. Vaikų, nėščiųjų ir pagyvenusių žmonių gaivinimo ypatumai	3	1	2
5. Užspringimas, pirmoji pagalba	0,5		0,5
6. Stabili šoninė padėtis	0,5		0,5
7. Individualios teikiančiojo pirmąją pagalbą apsaugos priemonės	0,5	0,5	–
Iš viso:	6	3	3

11. **Kraujavimas.** Ši programa skirta supažindinti su žmogaus kraujotakos sistema, galimų traumų pasekmėmis, pirmosios pagalbos teikimu esant įvairių rūšių kraujavimui:

Temos pavadinimas	Skiriama valandų:		
	iš viso	paskaitoms	pratyboms
1. Audinių vientisumo pažeidimas. Žaizdų klasifikavimas, rūšys ir pavojingumas. Kraujavimo rūšys: arterinis, veninis, kapiliarinis. Išorinis ir vidinis kraujavimas. Kraujavimo pobūdžio nustatymas	0,5	0,5	–
2. Kraujavimo stabdymo būdai	0,5	–	0,5
3. Vidinis kraujavimas. Vidinio kraujavimo požymiai. Pirmoji pagalba įtarus vidinį kraujavimą	0,5	0,5	–

4. Atskiri kraujavimo stabdymo atvejai: veido, nosies, galvos ir kaklo, krūtinės, pilvo, tarpvietės ir sėdmenų kraujavimo stabdymas	0,5	–	0,5
5. Žaizdų tvarstymas: pagrindiniai principai, spaudžiamojo tvarščio uždėjimas, įvairių sužeidimų tvarstymas	1,5	0,5	1
6. Šokas	0,5	0,5	
Iš viso:	4	2	2

12. Kaulų lūžiai ir deformacijos. Ši programa skirta supažindinti su žmogaus kaulų ir vidaus organų sandara, kaulų lūžių ir vidinių organų deformacijų dinamika, pirmosios pagalbos teikimo principais:

Temos pavadinimas	Skiriama valandų:		
	iš viso	paskaitoms	pratyboms
1. Transporto avarijose patiriamų traumų mechanizmas. Kaulų ir sąnarių sužeidimai: lūžiai, išnirimai. Lūžių ir išnirimų rūšys ir požymiai	1	1	–
2. Pirmoji pagalba ir imobilizavimas atskirais kaulų lūžių, sąnarių išnirimų, panirimų, krūtinės ląstos sužalojimų atvejais. Pirmoji pagalba, kai nutraukiamos galūnės. Ilgalaikio suspaudimo sindromas. Pirmoji pagalba	3	1	2
3. Galvos, stuburo, dubens kaulų traumų nustatymas. Pirmoji pagalba. Kaklo, stuburo imobilizavimo priemonės. Šalmo nuėmimas. Pirmoji pagalba įtariant galvos smegenų traumą, kai nukentėjusysis turi sąmonę ar yra netekęs sąmonės	2,5	1	1,5
Iš viso:	6,5	3	3,5

13. Terminiai ir cheminiai nudegimai, nušalimai. Ši programa skirta supažindinti su terminių ir cheminių nudegimų poveikiu žmogui, pirmosios pagalbos teikimo patyrusiajam terminį ar cheminį nudegimą principais:

Temos pavadinimas	Skiriama valandų:		
	iš viso	paskaitoms	pratyboms
Terminio nudegimo laipsniai ir pirmoji pagalba	0,5	0,5	–
Cheminiai nudegimai. Pagalbos teikimas, kai nuodingosios medžiagos patenka ant odos, į akis, į kvėpavimo takus	0,5	0,5	–
Kūno perkaitimo požymiai. Saulės smūgis. Pirmoji pagalba	0,5	0,5	–
Bendras kūno atšalimas, vietinio nušalimo laipsniai. Požymiai, pirmoji pagalba	0,5	0,5	–
Iš viso:	2	2	–

14. Apsinuodijimai ir alerginės reakcijos. Ši programa skirta supažindinti su apsinuodijimo pasekmėmis žmogaus organizmo gyvybinėms funkcijoms, alerginėmis reakcijomis į natūralius ir dirbtinius alergenų, pirmosios pagalbos teikimo apsinuodijusiam ar patyrusiajam alerginės reakcijos pasekmes principais:

Temos pavadinimas	Skiriama valandų:		
	iš viso	paskaitoms	pratyboms
1. Pagrindiniai nuodingųjų medžiagų patekimo į organizmą būdai	0,5	0,5	–
2. Bendrieji apsinuodijimo požymiai ir pirmosios pagalbos teikimas	0,5	0,5	–
3. Ūmios alerginės reakcijos nustatymas ir pirmoji pagalba	0,5	0,5	–
4. Atskiros apsinuodijimo rūšys: degimo produktais, amoniako garais, tetraetilo švinu, alkoholio surogatais ir narkotinėmis medžiagomis. Pirmoji pagalba	1	1	–
Iš viso:	2,5	2,5	–

15. Stresas. Ši programa skirta supažindinti su stresu, jo rūšimis, atsiradimo priežastimis, pirmosios psichologinės pagalbos teikimo principais:

Temos pavadinimas	Skiriama valandų:		
	iš viso	paskaitoms	pratyboms
1. Stresas, jo rūšys ir pasekmės žmogui	1	1	–
2. Streso požymiai	0,5	0,5	–
3. Streso valdymas	0,5	0,5	–
4. Pirmoji psichologinė pagalba nukentėjusiesiems	1	–	1
Iš viso:	3	2	1

V. ŽINIŲ IR PRAKTINIŲ ĮGŪDŽIŲ ĮVERTINIMAS

16. Žinių ir praktinių įgūdžių tikrinimas bei vertinimas vyksta baigiamojo egzamino forma. Egzaminuojamųjų žinias tikrina priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo įstaigos vadovo tvarkomuoju dokumentu sudaryta ne mažesnė kaip trijų asmenų komisija. Į komisijos sudėtį turi įeiti Ugniagesių gelbėtojų mokyklos arba priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo įstaigos atstovas bei paskaitas skaite dėstytojai.

17. Baigiamasis egzaminas vykdomas dviem etapais: teoriniu ir praktiniu. Teorinio egzamino metu klausytojas turi atsakyti į egzaminų bilieto (testo) klausimus. Egzaminas vertinamas kaip išlaikytas, jeigu klausytojas atsako į 70 proc. pateiktų klausimų.

18. Išlaikius teorinį egzaminą leidžiama laikyti praktinį egzaminą. Egzaminuojamajam asmeniui pateikiama viena užduotis, sumodeliuotas nelaimingas atsitikimas, parinktas pagal mokymo programos praktines užduotis. Egzaminas vertinamas kaip išlaikytas, jeigu egzaminuojamasis teisingai atlieka jam skirtą užduotį. Gavus neigiamą įvertinimą, egzaminą galima perlaikyti ne anksčiau kaip po 2 savaičių. Antrą kartą gavus neigiamą egzamino įvertinimą, būtina kartoti mokymo kursą.

19. Egzamino rezultatai surašomi baigiamojo egzamino protokole, kurį pasirašo visi komisijos nariai. Sėkmingai išlaikiusiems baigiamąjį egzaminą asmenims išduodamas sveikatos žinių pažymėjimas (pažymėjimo forma patvirtinta Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2000 m. liepos 17 d. įsakymu Nr. 416).

VI. DĖSTYTOJŲ KVALIFIKACIJOS REIKALAVIMAI

20. Pirmosios medicinos pagalbos mokymą vykdančių dėstytojų kvalifikacija turi atitikti reikalavimus, patvirtintus Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2000 m. liepos 17 d. įsakymu Nr. 416.

VII. MOKYMO PRIEMONIŲ SĄRAŠAS

21. Ugniagesių gelbėtojų pirmosios medicinos pagalbos mokymu užsiimančiose įstaigose turi būti mokymo priemonių, kuriomis dėstytojai ir klausytojai galėtų naudotis teorinių ir praktinių užsiėmimų metu.

22. Reikalingų mokymo priemonių sąrašas:

22.1. Televizorius

22.2. Vaizdo grotuvas

22.3. Daugialypė terpė

22.4. Kompiuteris

22.5. Projektorius

22.6. Žmogaus gaivinimo manekenas su gaivinimo parametrų fiksavimo įrenginiu

22.7. Žmogaus gaivinimo manekenas praktiniams įgūdžiams įgyti, 12 vnt.

22.8. Vaiko gaivinimo manekenas, 5 vnt.

22.9. Vienartinės sterilios pirštinės, 100 porų

22.10. Dezinfekcinės servetėlės, 1000 vnt.

22.11. Automatinės defibriliacijos mokymo prietaisas

- 22.12. Spaudžiamieji tvarsčiai, 5 vnt.
 - 22.13. Tvarsčiai, 40 pakelių
 - 22.14. Varžčiai, 5 vnt.
 - 22.15. Vata, 40 pakelių
 - 22.16. Tvarsliava, 60 pakelių
 - 22.17. Nugaros įtvarai, 2 vnt.
 - 22.18. Kaklo įtvarai, 5 vnt.
 - 22.19. Mažoji stuburo fiksavimo lenta
 - 22.20. Nukentėjusiojo gabenimo lenta
 - 22.21. Nukentėjusiojo gabenimo lovys
 - 22.22. Motociklininko šalmas
-